

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Preotul și antialcoolismul.

Dintre acei bărbați ai Irlandei, cari în jumătatea întâia a secolului al XIX-lea în lupta pentru independență și-au câștigat nume neperitor și a căror memorie s'a întipărit pe veacuri în inima poporului irlandez, se distinge prin activitatea sa rodnică și salvatoare de neam franciscanul Theobald Mathew (Mättiu).

Acest „apostol“ cum îl numește neamul său, n'a fost politician ca celebrul O'Connel, ci un simplu călugăr, care 12 ani a luptat contra alcoolismului, ce amenință Irlanda cu peire.

O'Connel „apostolul libertății“ a cutriat orașele și satele și sub focul și farmecul vorbirilor sale conștiința națională adormită a Irlandezilor s'a deșteptat, a devenit trează. Emanciparea Irlandezilor catolici a devenit fapt istoric și O'Connel a intrat în parlament ca reprezentantul unei națiuni întregi.

Th. Mathew știind însă, că poporul nu va avea nici un folos de rezultatele politice ale nobilului său amic, până atunci, până când un braț puternic nu-l va scoate din mocirla imoralității, și-a pus drept scop al vieții sale, nimicirea rădăcinii mizeriei: nimicirea alcoolismului.

Trebuie să știm, că un mijloc barbar — uzitat de altcum în decumun de popoarele apusene culte la colonizări — cu ajutorul căruia feudalismul englez intenționează să stârpească orice manifestare a sentimentului vieții naționale, este alcoolul. Anglia a importat alcool în Irlanda, iar nenorocitul popor aruncat în brațele alcoolismului în amara-i desperare a beut să uite și urmarea a fost, că demonul alcoolismului a pustiit țara de-a lungul și de-a latul și a îngropat independența politică a Irlandezilor.

A da lovitura de grație alcoolismului și a elibera pe frații săi din sclăvia viciului beției: a fost scopul vieții lui Mathew. Deja dela hirotonirea sa întru preot de pe amvon, cu ocaziunea mărturisirii și în convorbirile sale private cu credincioșii în continuu, oportune-importune, a biciuit viciul beției. Cu multă vervă și convingere a arătat cum ruinează alcoolul familii și risipește cămine mai multe, decât toate celelalte nenorociri. Le-a descris în colori vii grozavele urmări ale beției și deplorabila soarte a familiei alcoolistului pătimăș. Urmările ostenelei lui însă nu se iveau încă. Biserica era tixită de credincioși, cari au venit să asculte graiul

înțelept al păr. Mathew, dar asemenea tixite erau și crâșmele.

Văzând el că mijloacele pastorale ordinare nu duc la isbândă, a înjghebat — cu ajutorul amicilor și tovarășilor săi — o reuniune antialcoolistă, zicând: de ne va succede salvarea măcar a unui singur suflet alungat în mizeria sufletească și trupească de patima beției, osteneala noastră nu rămâne nerăsplătită. Nu mult după aceasta, spre a informă opinia publică și spre a câștiga aderenți ideilor sale, a aranjat o mare adunare publică, la care — mai vartos — curiozitatea a atras o mulțime enormă. Cu ocaziunea aceasta fără exagerare, dar pregnant și cu o duioșie fecundă și scaldată în iubire a descris urmările beției: mizeria, depravarea și dejosirea mai ales a acelor, cari cu sudoarea feții lor își câștigă pâinea cea de toate zilele. I-a rugat, i-a implorat, ca în interesul nevinovaților copii și a fericirii lor temporale și vecinice s'o rupă cu viciul beției. Și peste o lună — adevă delă înființare — numărul membrilor reuniunii se urcă dela 59, la 4000 — iar peste trei luni la 25.000. La sfârșitul anului cu bucurie și plin de credință aduce la cunoștință adunării generale că 156 mii de membri au depus votul abstenenții.

Ca fulgerul s'a dus fama părintelui Mathew și a trecut peste hotarele Irlandei în Britania și în America. Fu chemat în orașul Limerik. Aici cu deplin rezultat a făcut propagandă, a îndemnat și a instruat poporul exclamând: de ce sunt tixite temnițele Angliei cu Irlandezi? de unde mizeria morală a Irlandezilor? Dela alcool! Acesta-i călăul poporului nostru... acesta-i rușinea neamului nostru!

Multor lucruri și împrejurări poți rezistă, iubirii însă nici odată, — și din cuvintele cumpătate ale păr. Mathew atâta iubire, atâta căldură radiă, încât numărul abstenenților s'a sporit încă cu 150 de mii. A cercetat apoi de rândul toate orașele mai mari, iar în capitala țării, în Dublin fu primit ca un adevărat suveran. Cam la 1838 și-a început activitatea și în 1840 avea două milioane de aderenți. Americanul Chauning zice, că umblând de repețite ori prin Irlanda totdeauna s'a depărtat cu impresia, că țara aceasta nu o mai poate salva nimenea. Și'n doi ani de zile Irlanda s'a schimbat cu desăvârșire, s'a reînnoit — prin un preot. Intr'atâta-l iubeau și-l cinsteau, încât, dacă și potrivea calea prin vre-un sat, bătrânii, bolnavii și copii îl împrejmuiiau și îi sărutau haina.

După propovăduirea ideilor sale umane în Londra, tras de îngrijorarea ce o ducea pentru frații săi expatriați, s'a dus în America, să samene și aici grăuntele abstenenții. În Statele-Unite fu oaspele orașului New-York, iar președintele republicii și lordmayorul orașului l-au onorat cu festivități impozante.

În sfârșit povara muncii spirituale și fizice, a muncii supraomenești de 12 ani petrecute în serviciul antialcoolismului — l-a prăbușit. Lovit de dambă, a mai trăit doi ani. Mulți neștiind că apostolul abstenenții zace grav bolnav, au venit la el să primească binecuvântare. Ingrijitorii însă nu permiteau nimăruia să se apropie de patul suferindului, ceace el observând — și ne mai putând grăi — prin semne își exprimă dorința de a-i primi. Și păr. Mathew cu ultima sforțare a puterii a binecuvântat pe cei veniți, până la unul și și-a dat nobilul suflet.

Irlanda i-a ridicat statuă; iar fiul Irlandei de trece pe dinaintea statuiei lui își ridică pălăria și plecându-și capul zice mulcom: — Ne-a iubit! Fie-i memoria binecuvântată!

*

Cetind biografia păr. Theobald Mathew, avem senzația, că dânsul a fost și este un adevărat tip al păstorului sufletesc, — în serviciul antialcoolismului. Cei 12 ani — închinăți neamului și bisericii — au fost deajuns să prăbușească cu desăvârșire, să execute — așazicând — dușmanul societății omenești și să primenească Irlanda.

Exemplul păr. Mathew ne dovedește mai presus de orice îndoială, că prin conștiința datoriei, a muncii și în deosebi prin iubirea față de chemarea preoțească, păstorul de suflete poate lua lupta contra alcoolismului cu toată speranța învingerii, cu atât mai vartos că sfera de activitate a preotului nostru e cu mult mai restrânsă decât a călugărului Mathew. Un motiv cardinal al nereușirii pe acest teren de activitate e nestudiarea problemei alcoolismului. Zace deci în interesul preotului, să studieze problema aceasta, ceace ne spus de mult îi înlesnește misiunea și spre acest scop ne stă la dispoziție o literatură întreagă (de autori străini).

Și de ce trebuie să luptăm contra alcoolismului? Pentru că omenimea nu are mai primejdios și mai infam dușman decât alcoolismul. Orice altă lovitură a sorții e suportabilă. Bunul pierdut și-l recâștigi prin muncă și prin sânguință; libertatea usurpată și-o redă brațul vânjos. Sufletul,

voința, sângele, creerii și nervii lănceziți și tâmpiți odată de alcool nu ți-i mai redă nimenea și nimica. Orbul și schiopul pot avea odrasle sănătoase; copilul alcoolistului pătimaș însă e om-animal, care în continuu se duce spre povârniș, iar urmașii acestuia o sfârșesc deadreptul în prăpastie...

Alcoolismul subsapă moralitatea, e dușmanul bisericii și rana sângerândă a societății omenești. Slăbește voința, eliberează instinctele irascibile și sexuale; nimiceste sentimentul pudorii și al buneii cuviințe. Alcoolul — a zis Lr. Langelongue în camera franceză — amenință existența genului omenesc... umple temnițele și casele de nebuni.

Sf. Scriptură încă ne recomandă abstenența, ca pe un lucru plăcut lui Dumnezeu. Așa în cartea III a lui Moisi c. 10₈: Și Iehova vorbi lui Aron zicând: *Vin și băutura îmbătătoare să nu beți, nici tu, nici fiii tăi cu tine... aceasta va fi lege perpetuă...* iar la Luca c. 1₁₃₋₁₅: Ingerul zise lui Zaharia: Nu te teme, femeia ta îți va naște fiu și vei numi numele lui Ioan... și mulți se va bucura de aceea ce va fi el. Căci va fi mare în fața Domnului, *nu va bea nici vin, nici beutură amețitoare...*

Iar de-ar zice cineva: de ce luptăm noi preoții contra alcoolismului, când statul nu ia măsuri serioase contra lui? La aceasta răspundem: atitudine pasivă a statului față de alcoolism se explică prin faptul, că alcoolul aduce vistieriei statului milioane și milioane, deși mai enorme sunt speșele ce le reclamă înființarea și susținerea spitalurilor, temnițelor, caselor de nebuni etc., cari și ele în deosebi servesc spre adăpostirea victimelor alcoolismului. Totuș din ținuta statului nu urmează de loc, că preotul sa fie indiferent sau impasibil, pentrucă în toate țările în cari statul a luat măsuri radicale contra alcoolismului, a făcut-o aceasta nu din voia sa, ci sub presiunea opiniei publice. Trebuie deci să ne nizuim ca opinia publică, care actualmente e alcoolizată, s'o câștigăm ideilor antialcooliste și atunci și statul își va schimba atitudinea sa față de arzătoarea problemă a alcoolismului.

Jădani, Iunie 1918.

N. Iorgovan.

abs. de teol. — stud. în drept.

P. S. Sa dl episcop Ioan I. Papp în prima zi de Rusalii la mănăstirea Hodoș-Bodrog.

Intâia zi de Rusalii din anul acesta a fost pentru credincioșii noștri din Bodrogul-nou, Bodrogul-vechiu și din comunele apropiate, o zi de bucurie și mângăiere, o zi de adevărată recreare și reculegere sufletească.

P. S. Sa dl nostru episcop diecezan Ioan I. Papp, condus de cunoscutu-i zel apostolic neobosit și de dragostea sinceră față de turma sa cuvântătoare, la dorința credincioșilor, — însoțit de protopopul Bradului, Vasile Dămian și de protopopul asesor referent bisericesc Mihaiu Păcățian — a descins în prima zi de Rusalii la sf. mănăstire Hodoș-Bodrog, unde pe lângă asistența numiților doi protopopi, a ieromonahilor Teofil Seculici, Ignatie I. Marcu, a parohului Aurel Sebeșan din Fenlac și a ierodiaconului Visarion Dămian a oficiat sfânta liturghie și vechernia prescrișă, hirotonind sub decursul serviciului divin pe ierodiaconul Visarion Dămian întru ieromonah, iar pe candidatul de preoție Nicolae Ardelean, ales preot în Balint, întru diacon.

A fost mult popor de față.

În deosebi credincioșii noștri din frunțașă comună Fenlac au grăbit cu mic cu mare, bărbați și femei, ca să asiste la acest serviciu divin festiv; au venit cu liția, cu 7 prapori sub conducerea zelosului lor preot Aurel Sebeșan între cântările corului vocal.

Serviciul divin s'a ținut afară în capela deschisă a sf. mănăstiri; iar poporul a asistat sub cerul liber.

Răspunsurile liturgice le-a executat cu multă precisiune corul din Fenlac.

Au fost momente adevărat înălțătoare!

Toată sufierea laudă pre Domnul: rugăciunile pioase înălțate din sf. altar către Părintele ceresc, vocea sonoră și puternică a P. S. Sale, cântările armonioase ale corului, pietatea credincioșilor, vântul lin al văzduhului, tremurul ușor al frunzelor, frumseța de primăvară a naturii cu razele soarelui dătătoare de lumină și de viață — pare că toate s'au contopit întru lauda și mărirea lui Dumnezeu!

Serviciul prea frumos al hirotonirilor a făcut impresie adâncă asupra poporului.

La sfârșit P. S. Sa a ținut o cuvântare avântată. Și cuvântul lui Dumnezeu a fost tălmăcit cu multă căldură și convingere.

După împărțirea sf. anafore, toți credincioșii s'au rentors imediat la casele lor în ordine exemplară deplin liniștiți, mângăiați și veseli, că după serviciul divin s'au deschis izvoarele cerului adăpând pământul însetat.

Preotul din Fenlac, înainte de plecare, a mulțămît P. S. Sale în numele său și al poporului pentru jertfa și dragostea cu carea P. S. Sa le-a împlinit dorința de a veni în mijlocul lor și pentru învățăturile edificatoare, ce le-a dat poporului cu această ocaziune festivă.

Ne alăturăm și noi la actul acesta de mulțămît și recunoștință pentru fatigiile depuse și pentru interesul viu dovedit și de astădată de P. S. Sa față de viața religioasă morală a poporului.

Întru mulți ani Stăpâne!

Predică

în Dumineca a V-a a marelui post, ținută în biserica din Timișoara de preotul militar Corneliu Leucuța.

„Înainteze cultura intelectuală oricât, dezvoltă-se științele tot mai în largime și în adâncime și lumineze-se spiritul omenesc ori cât de mult; preste înălțimea și cultura morală a creștinismului cum scânteiază și strălucește el în evanghelia lui Hristos, nu va trece“.

Goethe — către Ekermann.

Nu există în lume, decât o singură posibilitate, de a da unui popor cultura adevărată și pacea întru sine, și aceasta este stăpânirea patimilor sale, nu prin politica vre-unui stat, ceea ce nu se poate face, ci prin ceea ce s'a putut face totdeauna, adevărat prin legea creștină.

În timpurile când orașele păgânismului Roma și Athena în urma decadenței morale, se prăbușiră, în răsăritul îndepărtat, din o familie săracă iudaică, se naște divinul reformator al credinței omenești — Isus Mântuitorul, care veni pe pământ cu o nouă evanghelie, să sâdească credința într'un singur Dumnezeu adevărat, care este idealul desăvârșirii morale a omului.

Noua evanghelie naște astfel o nouă credință, care ca și o rază plină de lumină și căldură străbate întreg pământul, și care credință nouă adusă de Hristos pe pământ este legea creștină.

„Eu am venit ca lumina în lume, pentrucă oricine crede în mine, să nu rămână în întunec“.

Cu venirea lui Hristos deci pe pământ încolțește simburile creștinismului, care apoi se desvoltă în acel puternic arbore, care umbrește lumea întreagă.

Legea lui Hristos a făcut să rodească nouă popoare și cu lățirea ei s'a ivit vremuri noi. Și aceasta lege creștină, aceasta lumină dela răsărit a făcut să încolțească și sămânța aceea, care ne-a născut și ne-a zămislit și pe noi ca popor românesc pe acest pământ.

Cu ivirea legii creștine a lui Hristos pe pământ s'au stăruit obiceiurile păgubitoare moralității ale popoarelor păgâne. Și pentru noi Români creștinismul a adus obiceiurile cele mai

frumoase, a adus datinile cele mai sfinte. Acest creștinism ni-a susținut pe noi ca popor, aceasta credință ne susține ca membri ai religiei, și ca și cunoscători ai lui Dumnezeu ne poate susține și pe mai departe.

Și religia este de mare folos pentru omenime, pentrucă ea regulează viața oamenilor în așa mod, încât fiecare să poată vieții și să prospereze, realizând cât mai mult bine pe acest pământ.

Creștinismul a învățat popoarele la muncă. Isus ne poruncește să muncim, căci numai munca este sănătatea, numai munca este viața, fericirea și îndestulirea; adevărat numai munca e în stare să-l facă pe om, să ajungă la deplina înflorire a puterilor sale trușesti și sufletești. Și oare nu vedeți lubiților ascultători, că milioane de oameni lucrează de dimineața până seara, pentrucă să fie fericiți și mulțămiți pe acest pământ.

Unii își pleacă spatele în urma plugului, alții lucră în fabrici. Căutând fierul aprins, fiecare în ramul său după anumite reguli. Și trebuie? Pentrucă munca e aceea, care îi câștigă omului îndestularea. Prin muncă va cunoaște omul adevărul și dreptatea lui Dumnezeu. Prin muncă ne vom iubi unul pe altul. Ea ne face să fim milostivi, smeriți înaintea lui Dumnezeu, căci popoarele, cari nu sunt smerite înaintea lui Dumnezeu, slăbesc în toată ființa lor. își pierd toate bogățiile pământești și să prăpădesc în adâncimea răutății și a neputinței.

E momentul suprem ca să ne gândim și noi, că fiecare cias își are lucrul său, și fiecare cias își are prețul său înaintea lui Dumnezeu. Și noi, ca să putem fi fericiți, trebuie să ne îndreptăm viața, căutând adevărul și dreptatea lui Dumnezeu. Și acest adevăr și dreptate a lui Dumnezeu îl vom putea dobândi numai prin iubire și bună înțelegere dintre noi, sau prin muncă comună.

Omule! înzadar te numești pe tine creștin adevărat, înzadar vii aici în aceasta biserică și îți pui mâinile spre rugăciune, zicând: Doamne, Doamne! ce folos, dacă nu știi prețului bunurile vieții și lucrurile omenești așa cum Hristos le-a prețuit?

Și munca comună este: să ne îngrijim de sufletul tineretului, trezind într'insul ura față de rău și iubirea față de tot ce este bun, frumos și nobil. Învățați copiii voștri să vă iubească pe voi, învățați-i să iubească dreptatea, învățați-i să-i iubească limba maicii lor, cea atât de armonioasă și frumoasă, învățați-i să iubească școala lor, cea școală, care este lumina aprinsă în dezvoltarea unui popor, și apoi în urmă învățați-i să-i iubească legea lor, cea religioasă, care este baza morală, socială și intelectuală, fără de care o națiune nu se poate ridică la o valoare durabilă și apoi prin religioasă învățați-i să-i iubească biserica lor, care a fost este și va fi condițiunea de viață a poporului nostru.

Formați societăți, abonați gazete și îmbrățișați comerțul și meseriile. Iată icoana muncii comune. Și dacă fiecare creștin și-ar îndeplini datorința sa creștinească pe terenul dragostei, atunci n'ar fi la noi atâta sărăcie și mizerie.

În acestea zile ale postului mare îi chem pe toți la cunoștința de adevăr și lumină cu cuvintele Mântuitorului, care zice: „Pentru aceea am venit, ca să vă învăț la munca de toate zilele“. Aceasta este legea lui Dumnezeu. Pe iubire e zidită lumea aceasta, și noi membrii ei prin muncă comună vom dobândi aceasta iubire dela Dumnezeu, și în momentele când munca ne va obosi să cerem sprijinul celui Isus, care a suferit Golgota pentru răscumpărarea popoarelor, celui Isus, „care din morți a înviat și a cărui frunte ca un soare lucind preste popoare fiori de nemurire a împrăștiat, celui Isus, care prin a sa înviere ne arată, că nu pier dreptatea și credința și adevărul sfânt“. Amin!

INFORMAȚIUNI.

Din cauza grevei muncitorilor ne-a fost imposibil să scoatem de sub tipar numărul din săptămâna trecută al ziarului nostru. Redacția.

Alegere. În vederea apropiatei alegeri de protopop al tractului Vinga, Duminecă, în 17/30 Iunie, s'a ținut sinod parohial electoral în parohia centrală Vinga, pentru validarea votului colectiv. Toate voturile le-a întrunit unicul candidat păr. Dr. Patriciu Țiucra, paroh în Semeac

Serbarea Rusaliilor în Arad. În ziua dintâi a sfințelor sărbători a servit sf. liturghie P. O. D. Dr. Gheorghe Ciuhandu, asesor referent școlar, asistat de părintele protopop al Aradului Traian Vațian, preotul Gavril Bodea și diaconul Dr. Lazar Iacob, profesor. În ziua a doua a servit și predicat P. O. D. Traian Vațian, cu asistența preoților Gavril Bodea și Vasilie Olariu, și a diaconului Dr. Lazar Iacob.

Cununie. Candidatul la preoție ales în comuna Forău d. Ioan Cotuna și-a serbat cununia cu d-șoara Mărioara Herfioga. Felicitări.

Direcțiunea școlii civile gr.-or. rom. din Arad invită părinții, cari ar dori să-și ducă fetele lor la internatul școlii civile rom. din Arad să se anunțe la direcțiunea numitei școle, ca să se poată face preparativele pentru deschiderea internatului. Procurarea alimentelor între împrejurările de astăzi e mult mai anevoioasă și așa părinții cari vor să-și ducă fetițele lor la școala din Arad să se anunțe cât mai curând. Condițiunile de primire se vor fixa mai târziu și se vor conforma împrejurărilor, dar bineînțeles — fiind scopul internatelor noastre de-a avea cât mai multe femei române parte de carte — vor fi cât se poate mai moderate. Anunțurile sosite prea târziu nu vor fi luate în considerare.

Arad, Iunie 1918.

† **Gherasim Serb.** O vieată petrecută în muncă și cinste a dispărut dintre noi. Venerabilul asesor referent în senatul episcopesc al Consistorului nostru eparhial din Arad s'a stins ca o lumină lină Duminecă, în 17/30 Iunie, seara, la orele 9, după îndelungate și grele suferințe, în etate de 72 ani. În adormitul în Domnul biserică își pierde un fiu credincios, Consistorul eparhial pe funcționarul său conștiințios, neobosit în muncă și devotat chemării sale până la cele din urmă momente ale vieții sale, P. S. Sa părintele nostru Episcop pe conșcolarul, mai apoi colaboratorul său priceput în aranjarea și buna administrare a afacerilor episcopice ale dieceziei, familia pe părintele său bun și jertfitor, care fii vrednici a crescut neamului său. Pururea blând și treaz, prudent și chibzuit, muncitor și onest s'a bucurat în vieată de considerația și cinstea cuvenită.

Ridicat din familie preotească după terminarea școlilor secundare, studiază teologia. Ca student în teologie luă parte activă la mișcarea și munca literară a tinerimii noastre din acele vremuri — mai prielnice —, girează un timp, la începutul anului 1871, în calitate de redactor responsabil „Speranța”, organul „Societății de lectură a teologilor români din Arad”. După absolvirea studiilor teologice funcționează un timp ca învățător, apoi timp de 26 ani e notar comunal în Pil, iar dela 1900 asesor referent în senatul episcopesc al Consistorului eparhial din Arad. În aceasta calitate și-a câștigat merite neperitoare îndeosebi prin interesul și sprijinul, cu care a contribuit la dezvoltarea tipografiei și a librăriei diecezane la starea înfloritoare de azi.

Rămășițele pământesti ale regretatului nostru defunct au fost așezate spre veșnică odihnă Marți, în 19 Iunie (2 Iulie). Prohodul l-a servit, și biserică catedrală și în prezența unui public numeros, P. S. Sa părintele nostru episcop Ioan, asistat de protopresbiterii: Dr. Gh. Ciuhandu, Mihaiu Păcățian, Traian Vățian, presbiterii: Gavriil Bodea și Vasilie Olariu și diaconul Ioan Cioara. Panegiricul l-a rostit frumos și elocvent părintele protopop T. Vațian.

Consistorul eparhial și familia îndurerată au dat următoarele anunțuri funebre:

Cu sinceră durere aducem la cunoștința credincioșilor noștri, că vrednicul și neobositul muncitor pentru promovarea tuturor afacerilor bisericesti, școlare și episcopicești **Gherasim Serb**, asesor referent consistorial în senatul episcopesc, în ziua de 17/30 Iunie a. c. seara la 9 ore, împărțit fiind cu sf. taine, a răposat în Domnul. În mormântarea se va face Marți în 19 Iunie (2 Iulie) la orele 3 după amiază din casa Nr. 29 str. Florian. Fie-i memoria binecuvântată! Arad, 18 Iunie (1 Iulie) 1918. **Consistorul gr.-or. român din Arad.**

Subsemnatul cu inima zdrobită de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că mult iubitul și neuitatul nostru soț, tată, socru și bunic **Gherasim Serb**, notar pensionat, asesor referent consistorial după îndelungate și prea cumplite suferințe în al 72-lea an al vieții și în al 46-lea an al fericitei sale căsătorii la 17/30 Iunie 1918 la 9 ore împărțit fiind cu sf. taine și-a dat blândul și nobilul suflet în mâinile ziditorului.

Rămășițele pământesti ale răposatului se vor așeza după ritul bisericeii gr.-or. române spre odihnă vecinică în grădina familiară din cimiterul de jos la 19 Iunie (2 Iulie) la orele 3 d. m. din casa Nr. 29 strada Florian. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată! Arad, la 17/30 Iunie 1918. Maria Serb n. Chirilescu, soție, Miron Serb, Teodor Serb, Florica Popovici n. Serb, Virgil Serb, fii și fiică. Gheorghe Popoviciu, ginere. Titus Serb, Tiberiu Popoviciu, Lucia Popoviciu, nepoți și nepoate.

Necrolog. **Victor Popovici**, preot gr.-or. român în B.-Biaba și asesor la scaunul protopopesc al tractului Chișineu, a trecut la cele eterne după lungi și grele suferințe în ziua sf. Rusaliilor d. a. la 4 ore, în etate de 62 ani. Rămășițele pământesti ale defunctului au fost așezate spre vecinica odihnă dela casa parohială, Marți în 12/25 Iunie d. a. la orele 3 d. a. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Sprijinirea tinerilor talentați. Germania de mult s'a ocupat cu gândul să se sprijinească sistematic tinerii cu aptitudini alese. S'au adunat milioane în acest scop și se înființează școli separate pentru tinerii cu talent deosebit. Mișcarea aceasta a aruncat valuri și în Ungaria. În orașul Szeged cercurile pedagogice au înființat o comisiune, care dezvoltă activitate în trei direcțiuni: o subcomisiune se nizește să ale pe tinerii cu talent; altă comisiune îi cercetează și examinează; comisiunea aceasta stă din bărbați de specialitate, în frunte cu un psiholog și un medic. Comisiunea a treia are menirea să provadă mișcarea aceasta cu funcționari pentru purtarea afacerilor administrative.

Urmările războiului. Gazetele din Stockholm publică mai multe rapoarte ale medicilor de provincie că mai cu seamă în cercurile muncitorești bântuie o boală cauzată de războiu. Această boală se aseamănă mult cu idropia (boală de apă). E provocată de hrana neîndestulătoare și neschimbată, adică muncitorimea se nutrește în timpul de față numai cu hirincă și călărabe. Leacul boalei este odihna și hrana bună.

Cât vor costa cerealele din România? În înțelesul păcii încheiate la București, România este îndatorată ca nouă ani de-a rândul tot prisosul de cereale al său să-l dea Puterilor centrale. În primii doi ani bucatele acestea vor fi plătite cu un preț stabilit, anume 36 Lei fiecare măsură metrică. În ceilalți șapte ani suma aceasta se va stabili luându-se în seamă prețurile bucatelor din toată lumea.

Statua strămoșului Adam. Un american din Baltimore, John P. Brady, s'a decis să ridice un monument strămoșului Adam, protopărintele neamului omenesc. O revistă americană aduce știrea, că monumentul este deja desvălit și-l descrie în chipul următor: Statua în realitate este un bloc de marmoră, cu o înălțime de un metru și jumătate. Deasupra blocului se înalță un triunghi de bronz. Pe latura blocului de marmoră stă scris: „Memoriei primului om, Adam. Sic transit gloria mundi 1909”. Statua e așezată într'un parc al unei mahalale din Baltimore.

Steagurile și îmbrăcămintea. Un ziar din Germania se ocupă cu lipsa de postav, și în genere cu lipsa materialului de îmbrăcămintă, și este de părerea, că steagurile ar putea fi întrebuințate ca material de haine. Nici după cele mai mari învingeri — zice foaia germană — nu se mărește bucuria poporației prin arborarea drapelurilor. Precum ne-am deprins cu lipsa de clopote, așa ne putem împacă și cu lipsa steagurilor.

Nr. 2582/1918.

Aviz stipendiștilor diecezani.

Stipendiștii dela ori cari fundațiuni administrate de Consistorul subsemnat sunt îndatorați, ca necondiționat și în cel

mai scurt timp să se legitimizeze, prezentând Consistorului **atestat școlar** din urmă, în original, ori cel puțin în copie legalizată la notar public.

Cu atestatul școlar deodată să se trimită și **atestat dela antistia comunală**, vidimat de oficiul parohial concernent, despre starea materială a stipendistului și a părinților lui.

În scrisoarea, cu care se vor trimite aceste documente, să se indice: unde și la care institut are stipendistul de gând să-și continue studiile în anul școlar viitor, și că la care adresă (loc și poșta ultimă) să i-se trimită răspunsul.

Arad, din ședința cons. dela 14/27 Iunie 1918.

Consistorul ort. român din Arad.

Nr. 2398/1918.

Tuturor protopopilor și administratorilor protopopești din districtul consistorului Arădan.

În urma întreprinderii dlui ministru de război Excelența Sa dl ministru de culte și instrucțiune publică prin ordinul său Nr. 36014/918 III a. din 17 Maiu a. c. a oprit procurarea clopotelor de fier ori de oțel pentru biserici.

Ceeace prin aceasta și-se face cunoscut spre știre și acomodare pentru toate comunele bisericesti submanuate.

Arad, 15/28 Iunie 1918.

Ioan I. Papp, episcop.

Circular

cătră p. t. membri ordinari și ad-hoc ai sinodului protopresbiterial din tractul Vinga.

În conformitate cu prescriesele §-lui 51 din Statutul organic, Venerabilul Consistor eparhial din Arad, prin dispozițiunea luată în ședința plenară dela 26 Aprilie (9 Maiu) a. c. Nr. 1237/1918 m'a denumit comisar consistorial pentru conducerea actului alegerii de protopresbiter în tractul vacant al Vingei.

Deci amăsurat §§-lor 15 și 16 din regulamentul pentru procedură la alegerea de protopresbiter, convoc prin aceasta sinodul protopresbiterial electoral al numitului tract în ședința extraordinară pentru efectuarea alegerii de protopresbiter pe ziua de 12/25 Iulie a. c. la 9 ore înainte de amiază în sfta biserică gr.-ort. rom. din Vinga, — la care ședință cu stimă oficioasă invit pe onorații membri ordinari și ad-hoc ai sinodului protopopesc electoral al tractului Vinga.

Timișoara la 22 Iunie (5 Iulie) 1918.

Ioan Oprea, ppresbiter comisar consistorial.

Redactor responsabil: Dr. Teodor Botiș, profesor.

Concurs.

Nr. 79 F. G.

Dela Fundațiunea Gozdsu.

Pentru conferirea de burse din fundațiunea Gozdsu pe anul școlar 1918/1919 la universități, facultăți, școli superioare, școli medii se publică următorul concurs:

Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notar public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului concernent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază la vre-un institut public de învățământ din patrie, spre care scop studentii dela școlile medii să prezinte atestatul școlar despre sporiul în studii în anul școlar 1917/1918, iar cei dela universități și facultăți indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că averea proprie a părinților nu e de ajuns să acopere toate cheltuielile împreună cu studiul, spre care scop să producă atestat dela diregătoria politică concernentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscris de protopopul concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, să producă atestat officios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală în cursul intervalului de timp, când n'a cercetat studiile.

3. Concurentul să arate în petițiune specialitatea la care, și locul unde voințe să continue studiile, precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Cu ocaziunea conferirii burselor vor fi preferiți tinerii cari își aleg carierele practice, a căror îmbrățișare este mai mult reclamată de urmările dezastruoase ale războiului, așadară tinerii, cari se înscriu la facultăți pentru științele economice la școale superioare de industrie, la academiile de comerț și agronomie, veterinară etc.

5. Doi frați nu pot beneficia în același timp de bursă și din motivul acesta nici un petent, care e frate cu vre-unul din bursierii actuali a-i fundațiunii, nu va fi împărțit de stipendiu.

6. Bursele pentru străinătate se acordă numai pe lângă obținerea concesiunii ministeriale.

7. Petițiunile defectuos instruite sau sosite după termen, nu vor fi considerate.

8. Concurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

9. Petițiunea instruită cu toate documentele susamintite este a se adresa către reprezentanța fundațiunii Gozdu și a se trimite la cancelaria fundațională în Nagyszeben, Strađa Fleischer Nr. 45, până la 18/31 Iulie 1918.

10. Spre orientare se observă, că din fundațiunea Gozdu numai tinerii pot beneficia de burse, deci petițiunile elevilor nu vor fi luate în considerare.

Toți bursierii actuali sunt poftiți ca până la termenul menționat să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1917/1918, căci altcum li-se va sistă bursa, respective ajutorul de care au beneficiat până acum.

În adresa de justificare să se arate numărul rezoluțiunii prin care li-s'a votat bursa pe anul școlar trecut.

Bursierii aflați în serviciu militar sunt recercați a produce pe lângă indexul, respective atestatul despre studiile făcute până acum, și atestat de serviciu dala autoritatea militară concernentă, din care să se facă evident timpul petrecut la armată, deci nu e destul dacă se constată, că de prezent sunt în serviciu militar, ci e necesar să se indice, de când au intrat sub drapel.

Cu ocaziunea înaintării petițiilor de justificare, aceia dintre bursierii vechi, cari sunt militari și au obținut concediu pentru continuarea studiilor întrerupte, au să dovedească rangul primit la miliție și beneficiile date de erariul militar pe timpul studiilor universitare.

Din ședința reprezentanței fundațiunii Gozdu ținută în Budapesta în 16/29 Martie 1918.

Vasile Mangra, Dr. Gheorghe Comșa,
arhiepiscop și metropolit secretar.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de învățătoare la școala gr.-or. română din Beiuș (Belényes), prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de 6/19 August 1918, orele 11 a. m., pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar fundamental 1200 cor. 2. Relut de cvartir 300 cor. 3. Pentru scripturistică 20 cor. și în fine 4. Pentru conferință, — când va participa — 30 cor.

Încălzitul și curățitul salei de învățământ cade în sarcina comunei parohiale.

Reflectantele la acest post, sunt poftite, că rugărilor lor, instruite cu documentele necesare și adresate comitetului parohial, să le înainteze oficiului protopresbiterial gr.-or. român din Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a se face cunoscute poporului.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 30 Iunie 1918.

Dr. Gavril Cosma, president. Moise Popovici, notar.

În conțelegere cu: Moise Popoviciu, adm. ppesc, insp. de școale.

—□—

1—3

Conform ordinului Venerabilului Consistor Nr. 297 și 1572/1918 pentru îndeplinirea postului vacant de învățătoare la școala gr.-or. română din Toracul-mic (Kistárnok), se publică concurs cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în organul officios diecezan „Biserica și Școala” pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salarul prescrip de art. de lege XVI din 1913, din care comuna bisericească garantează salar până la suma de 1400 coroane, iar competențele dela suma aceasta în sus sunt asigurate dela stat prin rezoluțiunea ministerială Nr. 171.228/1916.

2. Bani de cortel 240 coroane.

3. Pentru participarea la conferințele învățătoarești 30 de coroane.

4. Aleasa învățătoare va propune lucrul de mână, atât în clasele care le conduce, cât și în școala de repetiție, având a conduce elevele la sf. biserică în Dumineci și sârbători și a le supraveghea. Tot astfel va trebui să propună și cântarea bisericească în clasele sale aleasa învățătoare.

5. Comuna bisericească se obligă de a văru sala de învățământ atât pe dinafară, cât și pe dinlăuntru. Și în cazul că va da eventual învățătoarei cortel în natură, va văru acest cortel numai pe dinafară.

6. Recursele adresate comitetului parohial gr.-or. român din Toracul-mic (Kistárnok) și ajustate cu: 1. Extras de botez din matricula bisericească. 2. Diploma de învățătoare. 3. Certificat de apartinență. 4. Eventuale atestate despre serviciul prestat: sunt a se înaintă Preaonoratului oficiu protopopesc gr.-or. român în B.-Comloș (Nagykomlós).

Reflectantele vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Toracul-mic, pentru a face cunoștință cu poporul.

Din ședința comitetului parohial gr.-or. român din Toracul-mic (Kistárnok) ținută la 14/27 Octomvrie 1917.

Petru Cira, președintele comitetului parohial, Teodor Balos, notarul comitetului parohial. În conțelegere cu: Dr. Ștefan Cioroianu, administrator protopopesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător-cantor la școala gr.-or. română elementară din Beiuș (Belényes), prin aceasta se publică concurs, cu termen de alegere pe ziua de 4 August n. a. c. orele 11 a. m.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: 1. Salar fundamental 1200 cor. și întregirea aceluși salar, conform timpului de serviciu a alesului, solvit în rate lunare anticipative din cassa bisericească. Cortel și grădină cu supraedificatele necesare. 3. Pentru scripturistică și conferința învățătoarească 100 cor. 4. Pentru încălzitul salei de învățământ 16 m. lemne, iar pentru curătorat 100 cor. 5. Venitele cantonale. 6. Încât învățătorul ales se va încredința cu conducerea socoților epitropești și fundaționale, pentru aceasta va primi o remunerație separată. 7. Cel ales e îndatorat să conducă strana, fără altă remunerațiune. 8. Pe timpul războiului parohia asigură învățătorului un adaus de scumpețe anual de 1000 cor. adaus familiar însă nu-i asigură; în cazul când statul ar acorda acestea adause obligamentul parohiei încetează.

Recurenții sunt poftiți a-și înaintă cererile lor, instruite cu documentele necesare și adresate comitetului parohial, oficiului protopopesc gr.-or. român în Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 24 Iunie 1918.

Dr. Gavril Cosma, presidentul com. par. Teodor Barbuș, notar ad hoc.

În conțelegere cu Moise Popoviciu, adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa primă din Sâmbăteni, devenită vacantă prin trecerea în statul de deficiență a parohului Paul Felnean, prin aceasta se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima apariție, în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Una grădină parohială și una sesiune pământ estravilan. 2. 450 cor, adică patru sute cincizeci cor. ca bir parohial. 3. Ștolele legale. 4. Eventuala întregire dela stat.

Alesul este obligat a catehiza în școalele confesionale din loc, fără nici o remunerațiune, conform îndrumărilor, ce le va primi dela superioritatea sa bisericească.

Doritorii de a reflectă la aceasta parohie, recursele adresate comitetului parohial din Sâmbăteni și ajustate cu documentele de cvalificațiune pentru parohii de clasa primă, cu testimoniu de maturitate și eventual cu atestat despre serviciul prestat pe terenul bisericesc-școlar, au să le înainteze oficiului protopopesc din Arad, în termenul concursual, în care restimp, pe lângă respectarea dispozițiunilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii și pe lângă încuștințarea prealabilă a protopresbiterului, vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în cele rituale și în oratorie, iar întrucât vor fi din altă dieceză, vor avea să dovedească, că pentru a recurge au consimțământul Consistorului, respective a episcopului diecezan.

Cel ales va suportă toate dările după sesiune și după venitele parohiale.

Comitetul par. gr.-or. rom. din Sâmbăteni.

În conțelegere cu: Traian Vașian m. p. protopresbiter.

—□—

1—3

Nr. 864/șc. 1919.

Din partea Consistorului eparhial din Oradea-mare se publică concurs pentru posturile de rector și cel de prefect de studii la internatul nostru diecezan din Beiuș.

Beneficiul împreună cu postul a) rector este: locuință și proviziune întreagă în internat, precum și 1600 (una mie șase sute) coroane salar, care se va solvi în rate lunare anticipative, b) pentru postul de prefect: locuință și proviziune întreagă, precum și salar de 800 (opt sute) coroane.

Reflectanții la aceste posturi vor avea să dovedească că: 1. Sunt români ortodoksi și aparțin mitropoliei gr.-or. române din Ungaria și Transilvania. 2. Că au testimoniu de maturitate și cvalificațiune preotească de clasa primă, sau alte studii academice. 3. Că în serviciile anterioare au dovedit sârguință și purtare bună. 4. Că sunt necăsătoriți.

Se observă eă atât rectorul cât și prefectul amăsurați §-lui 6 din regulamentul pentru administrarea internatului au să locuiască permanent în internat.

Recursele se vor prezentă acestui Consistor până inclusive în ziua de 18/31 Iulie 1918.

Oradea-mare, din ședința Consistorului eparhial, ca senat școlar ținută la 13/26 Iunie 1918.

Roman Ciorogariu, vicar episcopesc.

—□—

1—3

Nr. 223—1918.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante Suplac de cl. a II-a în sensul dispozițiunei Ven. Consistor de sub Nr. 1115/B918 se publică de nou concurs cu termen de alegere la 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiul constă din pământul parohial de 4½ iug., câte o măsură (30 litre) cucuruz, ca bir dela fiecare casă, stoalele îndatinat și întregirea dotațiunii din vistieria statului. De locuință se va îngriji preotul ales; având a prevedea instrucțiunea religiunii la școalele din comună.

Intru cât în termenul concursului nu s'ar insinua reflectanți cvalificați de cl. a II-a cu încuviințarea specială a Ven. Consistor dela Oradea-mare, vor putea fi admiși în candidare și reflectanți cu cvalificațiune de cl. a III-a

Recurenții au să se prezinte la sfta biserică din Suplac în cutare Duminecă sau sârbătoare pentru a-și dovedi desteritatea în cele rituale și în predică, având recursele lor instruite conform prescrișelor pentru parohii, adresate com. parohial, a le înaintă la subscrisul în Feketegyörös (Giris. f.)

Pentru com. par. Petru Serb, protop. Beliului.

—□—

3—3

Pentru tipografia noastră se caută

un învățăcel.

Condițiunile de primire: Băiatul să aibă 2 clase medii sau cel puțin 6 elementare și să fie trecut de 14 ani.